

Το καθώς πρέπει ρεστωράν

Εχουν περάσει δύο με τρία χρόνια από τότε που η παρέα μας είχε πρωτοσηματιστεί. Αποφάσισαν κάποια στιγμή να βρεθούν όλοι μαζί σε ένα από τα καλύτερα εστιατόρια της πόλης τους, να τα πουν λίγο αλλιώς από ότι συνήθως.

Σπάνια μπορούν ο Δικαστής και η γυναίκα του να βρεθούν με την ερίτιμη παρέα μας. Βλέπετε, η υπηρεσία του είναι κάπως ιδιόρρυθμη. Οι Δικαστές εκτός από το γράμμα του Νόμου το οποίο ακολουθούν, υπακούουν και σε πολλούς άγραφους κανόνες. Για παράδειγμα, ένας δικαστής δεν μπορεί να κυκλοφορεί με κοντό παντελονάκι και σαγιονάρες, όπως κάνει ο κάθε λογικός άνθρωπος μέσα στο κατακαλόκαιρο.

Σαγιονάρες! Πέφτει το επίπεδο!

Δεν μπορεί να κάτσει σε ένα λαϊκό στέκι να πει μια μύρα, όπως όλοι οι φυσιολογικοί άνθρωποι. Μπύρες! Τι είναι ο δικαστής; κανένα αλάτι του λιμανιού να μπεκροπίνει! Οι παρέες του είναι προσεγμένες, το ίδιο και οι εκδηλώσεις του.

Εμ, βέβαια, παρέα μόνο με την υψηλή κοινωνία θα κάνει! Τα χαμίνια από δω και οι γαλαζοαίματοι από κει! Θα ήταν σκάνδαλο για αυτούς, αν έμπλεκαν ποτέ σε έναν καυγά. Δεν τους τα επιβάλλει όλα αυτά κανείς κανονισμός λειτουργίας του δικαστικού σώματος. Μόνοι τους έχουν δεχτεί τους αυτοπεριορισμούς, μόνοι τους ακολουθούν πιστά το πρωτόκολλο τιμής του δικαστικού σώματος. Σπάνια θα δούμε στις εφημερίδες κάποιο σκάνδαλο να ξεσπάει και στη μέση να βρίσκεται ένας δικαστής. Υποτίθεται, ότι αυτοί οι άνθρωποι είναι πολύ υπεράνω των κοινών θνητών. Υποτίθεται, ότι πρέπει να ζουν μέσα στον δικό τους μικρόκοσμο για να μπορούν την επόμενη μέρα να αποδίδουν δικαιοσύνη από μακριά, χωρίς να επηρεάζονται από γεγονότα και γνωριμίες.

Ναι, εντάξει, έχετε δίκαιο, δεν εκδίδουν πάντα τις πιο δίκαιες αποφάσεις, παρ' όλη την προσπάθειά τους να ακολουθούν τους άγραφους κανόνες. Ναι, έχετε δίκαιο, δεν είναι οι άγγελοι της τάξεως και του Νόμου· έχετε δίκαιο, η δικαιοσύνη δεν είναι και τόσο τυφλή.

Για παράδειγμα, μπορεί μια καθαρίστρια η οποία τελείωσε ίσα-ίσα το δημοτικό και πολύ πιθανό να έχει και πέντε παιδιά, η οποία έκανε μια πλαστογραφία στο χαρτί της και εκεί όπου έγραφε ότι αποφοίτησε το 1981 να γράψει ότι αποφοίτησε το 1971, για να μπορέσει να ξεσκατίζει τις τουαλέτες σε κάποια δημόσια υπηρεσία, να τρώει πέντε χρόνια φυλακή για πλαστογραφία.

Και παράλληλα, κάποιοι οι οποίοι έχουν πλαστογραφήσει πτυχία Πανεπιστημίων να τιμωρούνται με αναστολή και σε μερικούς μήνες να είναι σπίτι τους, γιατί δήθεν είναι ανάπηροι. Όλα αυτά συμβαίνουν, και σίγουρα, και κάποιοι δικαστές κάνουν ότι δεν το βλέπουν. Απλά, η καθαρίστρια δεν έχει ούτε δραχμή πάνω της για να βάλει τον «κατάλληλο» δικηγόρο, ενώ ο άλλος έχει.

Άρα, το ότι μόνοι τους έχουν απομονωθεί, για να μπορούν να αποδίδουν δικαιοσύνη και έχουν αποκοπεί από τις καθημερινές χαρές της ζωής, δεν έχει λύσει και πάρα πολύ το πρόβλημα της αδικίας μέσα στην ανθρώπινη κοινωνία.

Αλλά ο δικαστής της παρέας μας είναι η εξαίρεση. Τιμιότατος, σε σημείο να μην έχει αδικήσει ούτε μυρμήγκι. Κύριος με όλη τη σημασία της λέξης. Και προσπαθεί, τουλάχιστον, να αποδίδει δικαιοσύνη όσο μπορεί καλύτερα. Με όσα μέσα του παρέχονται από την υπηρεσία του. Και την οικογένειά του την προσέχει σαν τα μάτια του. Αγαπάει σαν αφοσιωμένος ιππότης τη γυναίκα του, αλλά και αυτή ακολουθώντας τον, έχει αποκλειστεί από την κοινωνική ζωή την οποία κάνει η ερίτιμος παρέα μας. Είναι ένας πολύ συμπαθής δικαστής, για τον οποίο θα μπορούσε κάποιος να πει ότι μοιάζει με τον φούρναρη της γειτονιάς, αν δεν ήξερε το επάγγελμά του.

Αλλά σήμερα η παρέα μας είπαμε, είναι η εξαίρεση. Ο δικαστής πέρασε τα τελευταία δύο χρόνια στην Αθήνα με εκπαιδευτική άδεια από την υπηρεσία του. Ένα ακόμη πτυχίο θα κρεμαστεί στον τοίχο του γραφείου του. Θα γιορτάσει την επιστροφή του σε ένα καλό ρεστωράν της πόλης με την παλιά «ερίτιμο» παρέα μας.

Δεν πρόκειται για καταγώγιο, ούτε λαϊκό στέκι, ούτε ακούγονται καγούρικοι αμανέδες από την ορχήστρα. Όλα δηλαδή όσα απαγορεύει ο κώδικας συμπεριφοράς των δικαστών. Όλα τέλεια.

Παρόντες η Μαρία, ο συνδικαλιστής, ο πολιτευτής, ο παπάς με την παπαδιά του, ο δασκαλάκος, ο μπατσάκος και ο φαρμακοποιός με τη γυναίκα του, παρών και ο Λάκης ο αδελφός του φαρμακοποιού.

Αν τους δεις πώς συμπεριφέρονται, πώς μιλάει ο ένας στον άλλον, με τι ευγένεια συζητούν, δεν θα πάει καθόλου ο νους σου, ότι αυτή η ίδια παρέα είναι που μπορεί σε ένα άλλο στέκι, μια άλλη μέρα να σφαχτεί πότε για τη θρησκεία πότε για την αριστερά και πότε για τις γυναίκες. Πώς είναι η ερίτιμος παρέα μας τις άλλες μέρες; ε, καμία σχέση με το σήμερα!

«Ακούσατε την είδηση ότι στη Γενεύη οι επιστήμονες βρίσκονται ένα βήμα πριν την ανακάλυψη του σωματιδίου του Θεού;» ρωτά τον δικαστή ο πάντα γελαστός πολιτευτής μας.

«Ναι, με κάτι τέτοια επιτεύγματα, κάποιες επιστήμες κάνουν άλματα, όταν η δική μου επιστήμη ακόμη μπουσουλάει», του απαντά προβληματισμένος.

«Μέχρι πρόσφατα, νόμιζα ότι έχω υπάρξει κοινωνός του θεωρητικού πλούτου τον οποίον γέννησε ο άνθρωπος σε αυτήν την Ήπειρο, σχετικά με το κράτος δικαίου, τον ανθρωπισμό και την οργάνωση των κοινωνιών. Εμείς οι δικαστές θεωρούμαστε ότι κατέχουμε μια μαγική φόρμουλα, η οποία μας κάνει Θεούς, όταν ανεβαίνουμε στην έδρα μας. Κρίνουμε πράξεις και ανθρώπους, έχοντας σαν υπόβαθρο όλες αυτές τις αξίες του Δυτικού πολιτισμού, αλλά ο Θεός, τελικά φαίνεται, ότι θα βρεθεί μέσα σε ένα πείραμα και πάντως, νομίζω, ότι αδιαφορεί πλήρως για μας.

»Διαβάζοντας τέτοια επιτεύγματα των επιστημόνων της Φυσικής ή της Αστρονομίας αρχίζω να αμφιβάλλω αν εμείς οι δικαστές κατέχουμε επαξίως τη θέση του επίγειου κριτή των πάντων. Βλέπουμε με κάτι τέτοια, πόσο μικροί είμαστε μέσα στη φύση. Αυτοί οι άνθρωποι είναι τόσο κοντά να ανακαλύψουν τον Θεό και εμείς ασχολούμαστε με τόσο πεζά πράγματα», κλείνει τα λόγια του ο δικαστής.

«Δεν νομίζω ότι κάποιος άνθρωπος μπορεί να ισχυριστεί ότι κατέχει τη θέση του Θεού στον κόσμο μας», παρεμβαίνει ο παπάς. «Ούτε εσείς οι δικαστές ούτε οι άλλοι επιστήμονες μπορούν να γίνουν Θεοί. Άνθρωποι είμαστε όλοι μας, και ο καθείς από μας ίσως να είναι ο πιο μορφωμένος από τους λοιπούς συναδέλφους του στο επάγγελμά του, όχι ο πιο Θεϊκός».

«Μπορώ αν επιτρέπεται να διακόψω τη σκέψη σου, παπά μου;» ρωτά ο Λάκης.

«Βεβαίως, και μπορείς», του απαντά ο παπάς.

«Άκουσα να μιλάς για επαγγέλματα· φαντάζομαι ότι αυτό το οποίο κάνεις εσύ, δεν το λογίζεις στα επαγγέλματα, έτσι δεν είναι;»

«Όχι, φίλε μου και την ιεροσύνη τη βάζω μέσα στα επαγγέλματα τα οποία υπάρχουν», του αποκρίνεται ο παπάς.

«Μα, επάγγελμα κάνει και ο παπάς; εσείς δεν λέτε ότι εκτελείτε λειτούργημα;» επιμένει ο Λάκης.

«Λέμε, αλλά δεν το πιστεύουμε. Κι εμείς, φίλε μου Λάκη, ένα επάγγελμα κάνουμε. Θα το έλεγα λειτούργημα, αν δεν παίρναμε μισθό και αν το κάναμε αυτό εντελώς εθελοντικά. Αφού όμως το σαρκίον μας πρέπει να ντυθεί και να ταϊστεί, χρειαζόμαστε τα χρήματα. Βάζω στοίχημα ότι αν ο παπάς δεν είχε μισθό, ελάχιστοι θα ακολουθούσαν την ιεροσύνη. Και εγώ ένα επάγγελμα κάνω, ίσως να το κάνω λίγο καλύτερα από σένα καθ' ότι δεν σπούδασες Θεολογία, αλλά ευτυχώς ή δυστυχώς έτσι είναι».

«Πρώτη φορά ακούω από το στόμα σου τέτοια λόγια», του λέει ο Λάκης, «αλλιώς σε φανταζόμουνα. Βέβαια, να σου πω ότι σε προτιμώ έτσι, όπως μας παρουσιάζεσαι τώρα, και όχι όπως έχει παγιωθεί η στάση σου τόσα χρόνια».

«Κάποιες φορές πρέπει, Λάκη, να ξεκαθαρίσουμε από το καλάμι μας και να πετάμε τα ρούχα μας, να μένουμε γυμνοί, μόνο τότε μπορούμε να δούμε τα ελαττώματά μας. Και εμείς οι κληρικοί έχουμε πολλά ελαττώματα· και πολλές αμαρτίες σέρνουμε με το απίθανο αυτό κορμί το οποίο μας φόρεσε η φύση», αφήνοντας περισσότερα υπονοούμενα ο παπάς και μεγαλώνοντας την περιέργεια της παρέας.

«Παπά μου, αυτά όσα μας λες σήμερα πρέπει να τα έγραφα σε μαγνητόφωνο, δεν σε έχω ικανό να κάνεις αυτοκριτική, σε είχα και σένα και τους υπόλοιπους του ιερατείου για ανθρώπους πνιγμένους στην αλαζονεία. Τώρα μου τα ανατρέπεις όλα», λέει ο φαρμακοποιός, «για προχώρα, είμαι όλος αυτιά να σ' ακούσω».

«Αν μου επιτρέπετε μπορώ να παρέμβω;» λέει η Μαρία.

«Αν κατάλαβα καλά, παππούλη μου, όταν λες ελαττώματα και αμαρτίες εννοείς αυτές τις οποίες έχουμε όλοι οι άνθρωποι λόγω της φύσης μας»

«Όχι, Μαρία μου, δεν εννοώ τις ανθρώπινες αδυναμίες μας. Τα προσωπικά μας ελαττώματα είναι αναμενόμενα χαρακτηριστικά του κάθε ανθρώπου, τα οποία κάτω από κάποιες συνθήκες εμφανίζονται εντονότερα ή ασθενέστερα. Αυτά πάντα θα υπάρχουν και είναι συγχωρητέα, γιατί αυτή είναι η φύση μας, κανείς μας δεν είναι τέλειος οργανισμός. Εγώ εννοώ ελαττώματα, αμαρτίες και αδυναμίες τις οποίες έχει το σώμα της Εκκλησίας μας, σαν σώμα.

»Έπρεπε τόσα χρόνια, κατά τα οποία υφίσταται αυτό το σώμα, να είχε βάλει κάτω τα πάντα και να είχε δώσει λύσεις και προτάσεις. Το σώμα της Εκκλησίας έπρεπε να μην έχει κανένα ελάττωμα. Έχουμε ανάμεσά μας πολλούς ιερωμένους οι οποίοι έχουν σπουδάσει ανθρωπιστικές επιστήμες και θα μπορούσαν να καταρτίσουν μια Εκκλησία πολύ ομορφότερη από αυτήν την οποία έχουμε τώρα. Διότι τώρα, αντί να στηριζόμαστε σε αρχές, στηριζόμαστε σε όσες προσωπικές αντιλήψεις έχει κάποιος Μητροπολίτης. Αν αυτός είναι σε αυτή τη θέση για τους λάθος λόγους, τότε η Εκκλησία ακολουθεί τον στραβό δρόμο, διότι δεν υπάρχει ένα σύνταγμα, ας το πούμε, όπου θα έχει χαραχθεί εκεί μέσα το μανιφέστο μας. Δηλαδή, να δείχνει με σαφήνεια το πού είμαστε τώρα, και πού θέλουμε να πάμε. Για να μη σου πω ότι θα έπρεπε να δείχνει και τον τρόπο με τον οποίο θα φτάσουμε στο επιθυμητό σημείο.

»Το ίδιο, φαντάζομαι, συμβαίνει και με τα άλλα σώματα στη χώρα, όπως το δικαστικό ή το πολιτικό, αλλά εγώ δεν είναι πρόπον να μιλήσω για άλλους. Μπορώ

να μιλήσω για το σώμα στο οποίο ανήκω εγώ ο ίδιος. Έχουμε πέσει στο διάβα της ιστορίας σε πολλά παραπράγνυδα, ας τα πω έτσι. Πολλές φορές, αντί να υπηρετήσουμε την έννοια του Θεού μέσα στις ανθρώπινες υπάρξεις, τις ρημάξαμε, τις λεηλατήσαμε, τις αποστειρώσαμε. Πολλές φορές, η εκκλησία μας αντί να πάρει το μέρος του Θεού, δηλαδή του ανθρώπου, πήρε το μέρος του καταπιεστή, του αυθαιρετούντος και του απόλυτου κριτή των πάντων, εξ ονόματος του Θεού. Μόνο, που σε κάθε προσπάθεια να διαφεντεύσουμε τον κόσμο, εξοβελίζαμε ακόμα περισσότερο τον Θεό μας.

»Είμαστε πάντα μια συντηρητική κάστα ανθρώπων. Ποτέ δεν μας άρεσε η πρόοδος, η επιστημονική τουλάχιστον. Βγαίνει κάποιος επιστήμονας, όπως προείπε και ο αξιότιμος δικαστής μας, και λέει ότι ψάχνει να βρει το σωματίδιο του Θεού, και εμείς μόνο που δεν τον εντάσσουμε στις ταξιαρχίες διαβόλων. Μα τις μας λένε οι άνθρωποι; Ότι ψάχνουν τον Θεό κι εμείς τους ρίχνουμε στην πυρά. Μα, γιατί φοβόμαστε να αντικρίσουμε το πρόσωπό Του;

Τί θέλουμε να κρύψουμε;

Τί φοβόμαστε ότι μπορεί να αποκαλυφθεί μπροστά μας;

»Βγαίνει ένας Καζαντζάκης και γράφει τον «φτωχούλη του Θεού» και εμείς τον αφορίζουμε. Μα τί ανασκαλεύει να βρει ο άνθρωπος αυτός; Τον Θεό ψάχνει, κι εμείς του λέμε ότι κάνει αμαρτία. Ποιος είναι ο θρήσκος και ποιος ο αμαρτωλός; Πέφτει στη χώρα μας η πανούκλα της δικτατορίας και 'μεις εν σώματι πάμε και τους ορκίζουμε».

«Και τι άλλο θα μπορούσατε, παπά μου, να κάνετε;» λέει ο μπατσάκος.

Ο παπάς τον κοιτά με ένα αυστηρό βλέμμα. «Να τους αφορίσουμε, βρε άνθρωπε, να τους πετάξουμε έξω από την εκκλησία. Τότε μόνο η εκκλησία θα ήταν δίπλα στον Έλληνα. Πού το βρήκαν κάποιοι βλαμμένοι το δικαίωμα να καταλύουν με τα άρματα το πολίτευμά μας κι εμείς να τους ορκίζουμε; ποιόν υποτίθεται ότι υπηρετεί η Εκκλησία; τους πέντε χουνταίους ή τον πολιτισμό μας;»

«Παπά μου... δεν φοβάσαι ότι με αυτά τα όσα λες, θα μπλέξεις;» ρωτά ο συνδικαλιστής.

«Όχι, φίλε μου δεν φοβάμαι, πλέον, και ούτε κανείς μας πρέπει να φοβάται. Η Γαλλική Επανάσταση δεν έγινε για τα μάτια του κόσμου. Έγινε για να δώσει το δικαίωμα στον άνθρωπο να βούλεται ελεύθερα. Πρέπει κάποιες στιγμές να λέμε τα πράγματα με τ' όνομά τους».

«Αν θέλουμε να λεγόμαστε κοινωνία ελεύθερων ανθρώπων, έχει δίκιο ο πάτερ», παρεμβαίνει η γυναίκα του δικαστή.

«Για να φτάσουμε να διεκδικήσουμε τα πολιτικά δικαιώματά μας, πρώτα πρέπει να αποκτήσουμε τα κοινωνικά», λέει ο Λάκης. «Πρώτα να μορφωθούμε εμείς οι ίδιοι σαν άτομα και μετά να προχωρήσουμε στην πολιτική ανάταση της χώρας μας».

«Δηλαδή;», τον ρωτά ο δάσκαλος.

«Τα δικαιώματά μας είναι κοινωνικά και πολιτικά· αυτές τις δύο μεγάλες κατηγορίες βλέπω εγώ. Αν κάνω λάθος, ας με διορθώσει ο κύριος δικαστής μας», συνεχίζει ο Λάκης.

«Όχι, όχι, πολύ καλά τα λέτε, συνεχίστε», του λέει ο δικαστής.

«Εγώ για παράδειγμα, έχω το κοινωνικό δικαίωμα να αυτοπροσδιορίσω το φύλο μου. Για κάποιο λόγο δεν γεννήθηκα ούτε άντρας ούτε γυναίκα. Δεν έχω συνείδηση του αντρικού ή του γυναικείου φύλου. Αν θέλω να συνευρίσκομαι και με τα δύο φύλα, αυτό είναι κοινωνικό μου δικαίωμα», λέει ο Λάκης. «Και μη νομίσετε ότι είμαι ευτυχής, να μετεωρίζομαι ανάμεσα σε δύο φύσεις».

«Μα, αυτό το δικαίωμά σας αγαπητέ, δεν το αμφισβητεί κανείς. Και η πολιτεία - μέσω ημών των δικαστών- προστατεύει, για να μη πω, ότι αδιαφορεί για τις σεξουαλικές προτιμήσεις των πολιτών της».

«Επίσημα ναι, αλλά ανεπίσημα νιώθω πάνω στο πετσί μου τις διακρίσεις που κάνει η κοινωνία. Δεν θα αναφέρω τις λέξεις τις οποίες χρησιμοποιεί η κοινωνία μας για μένα, προκειμένου να με προσδιορίσει, γιατί είναι χυδαίες εκφράσεις και σέβομαι τις κυρίες τις οποίες έχουμε σήμερα μαζί μας.

»Σας αναφέρω μόνο ότι και μέσα στο κράτος και μέσα στην κοινωνία κατέχουμε τη δεύτερη μοίρα ως πολίτες. Τα δικαιώματα καταπατώνται συστηματικά.

»Για παράδειγμα, θα σας ρωτήσω κύριε δικαστά μου: έχω το δικαίωμα να υπηρετήσω την πατρίδα μου;» ρωτά τον δικαστή ο Λάκης.

«Και την υποχρέωση θα σας έλεγα», απαντά ο δικαστής.

«Όταν λοιπόν πήγα να εκτελέσω αυτή την ελάχιστη υποχρέωσή μου προς την πατρίδα, οι κρατούντες με πέταξαν έξω από το κέντρο κατάταξης σαν μια βρόμικη πετσέτα».

«Ο λόγος;» ρωτά η γυναίκα του δικαστή.

«Ότι δεν είμαι άντρας. Μάλιστα! αυτός ήταν ο λόγος, αλλά η υποκρισία τους δεν τους επέτρεψε να γράψουν αυτό ακριβώς.

Μου έδωσαν “προσωρινό απολυτήριο ακαταλλήλων - τυχόντων αναβολής”.

Κρίθηκα ακατάλληλος προς στράτευση ως πάσχων “από αναφερόμενη διαταραχή της σεξουαλικής ταυτότητας σε άτομο με χαρακτηριστική εκτροπή (οιστριονικός)”.

Όπως και αν με χαρακτήρισαν, ρωτώ... αφού είμαι πολίτης αυτής της χώρας, δεν έχω το δικαίωμα -υποχρέωση το είτε ο κύριος δικαστής- να υπηρετήσω;

Που πήγαν τα κοινωνικά μου δικαιώματα!» τελειώνει οργισμένος ο Λάκης.

«Είναι τραγικό», λέει ο μπάτσος.

«Άρα, ας πάρω πρώτα τα κοινωνικά δικαιώματά μου και μετά κοιτάω και τα πολιτικά μου. Και το πιο ωραίο ξέρετε ποιο είναι; Αργότερα, σε ανύποπτο χρόνο, πήγα να κάνω μια ασφάλεια ζωής και με απέρριψαν. Ξέρετε ποιος ήταν ο λόγος;

»Ότι δεν ήμουν άντρας, σύμφωνα με το απολυτήριο του στρατού. Βλέπετε, ήμουν υψηλού κινδύνου πελάτης για την ασφαλιστική εταιρεία. Κάποια πουλημένα τομάρια πούλησαν προσωπικά μου δεδομένα στις ασφαλιστικές και με περίμεναν στη γωνία. Κυρίες μου και κύριοι, τέτοια κοινωνία σας την επιστρέφω», τελειώνει ο Λάκης.

«Να! βλέπετε τι εννοούσα λέγοντας προηγουμένως ότι η Εκκλησία δεν έκανε αυτό το οποίο έπρεπε στην ιστορία της; Ξέρετε τι επανάσταση θα γινόταν, αν πήγαινε ο αρχιεπίσκοπος στον πρωθυπουργό και τούτριβε το απολυτήριο αυτουνού του ανθρώπου στη μούρη;

»Αυτή θα ήταν η Εκκλησία για την οποία θα πέθαινα για πάρτη της. Ο Θεός δεν είναι εκεί έξω... κάπου ανάμεσα στους Γαλαξίες. Εδώ είναι και κάθετη με τη μορφή

του Λάκη, εμένα, της κυρίας του δικαστή και όλων των ομοτράπεζων. Είναι εδώ και ακροβατεί συνεχώς στην άβυσσο και στο φως. Η ψυχή του ανθρώπου είναι η πνοή του Θεού στον άνθρωπο. Η πνοή αυτή έχει θεϊκή καταγωγή, σε όποιο σώμα και αν εμφυσήθηκε», λέει ο παπάς.

«Κύριοι μήπως ζητάμε από την εκκλησία να κάνει πράγματα μεγαλύτερα από τις δυνάμεις της;» ρωτά εντελώς ρητορικά ο δικαστής.

«Η εκκλησία έχει τεράστια δύναμη, άρα, μπορεί να κινήσει τα πάντα, αν θέλει να υφίσταται σαν οργανισμός και μετά από εκατό χρόνια», λέει ο πολιτευτής.

«Έτσι δείχνει, ότι έχει δύναμη, αλλά αποτελείται από ανθρώπους οι οποίοι έχουν τους φόβους τους και τους περιορισμούς τους από τις ευθύνες τις οποίες έχουν στις πλάτες τους», παρατηρεί ο δικαστής.

«Δεν είναι δύσκολο να κάνει κάποιος επανάσταση τη σήμερον ημέρα. Με όλο τον σεβασμό τον οποίο τρέφω στο πρόσωπό σας κύριε δικαστά», παρεμβαίνει ο παπάς, «εγώ ο οποίος είμαι μέσα στο κύκλωμα της εκκλησίας μπορώ να μιλήσω για τα καλά, μα και τα κακά μας. Εμείς οι άνθρωποί της δεν φανήκαμε άξιοι της αποστολής μας. Υποτίθεται, ότι πριν 2000 χρόνια ο Χριστός μας δίδαξε τον δρόμο της αλήθειας και αυτήν την αλήθεια εμείς την πλάσαμε όπως μας βόλεψε και τελικά τη μετασηματίσαμε σε εχθρό.

»Εκείνη την εποχή, ο μόνος ο οποίος δεν μπορούσε να κάνει διαφορετικά ήταν ο Χριστός. Είχε μπροστά του αμόρφωτα πλήθη, αγράμματους ανθρώπους οι οποίοι δεν καταλάβαιναν το κήρυγμά του. Σήμερα όμως -υποτίθεται ότι ο άνθρωπος έφτασε κοντά στο σωματίδιο του Θεού, όπως λέγατε πριν από λίγο- δεν επιτρέπεται να μη κατανοούμε το κήρυγμά του.

»Ο άνθρωπος εμφανίζεται στη γη μέσα από ένα σκότος και στο ίδιο σκότος πάει, όταν έρθει η στιγμή του θανάτου. Ενδιάμεσα του δίνεται η ευχέρεια να ζήσει να προάγει το είδος να φτάσει στη Θέωση. Όλη η ζωή είναι ένα στάδιο κατά το οποίο προετοιμαζόμαστε για τον θάνατο. Κι εμείς αντί να προετοιμαζόμαστε γι' αυτό, κάνουμε τα εντελώς αντίθετα. Ο Θεός μας είναι το κάθε ον το οποίο υπάρχει πάνω στη γη. Μέσα μας έχουμε τη Θεϊκή μορφή και ουσία. Ο νους μας είναι αδιαμόρφωτος και αυτόν πρέπει να καλλιεργήσουμε σε όλη μας τη ζωή, ώστε όταν ο θάνατος μας βρει να έχουμε γίνει ένα με αυτόν.

»Δεν υπάρχουν πολλοί Θεοί, ένας μόνο υπάρχει. Αυτά τα κολπάκια τα οποία έχουμε φτιάξει εμείς οι άνθρωποι με τον Αλλάχ και τον Βούδα είναι παιχνίδια νηπιαγωγείου. Ο Θεός παντού όπου γυρίσουμε, κράζει, κλαίει και οδύρεται για τη δυσαρμονία η οποία κυριαρχεί. Εμείς πρέπει να κάνουμε προσπάθεια να τον σώσουμε και μαζί με αυτόν να σωθούμε και εμείς.

»Γιατί αυτό, Διότι Θεός και άνθρωπος είναι ένα. Όλα αυτά που λέμε εμείς, οι της εκκλησίας, είναι παραμυθάκια. Ο άθεος, ο Μουσουλμάνος, ο Βουδιστής είναι μερικές φορές καλύτερος από μένα τον Ορθόδοξο. Δεν έχει σημασία το θρήσκευμα το οποίο ακολουθεί ο καθείς μας, σημασία έχει, αν τον Θεό τον οποίο έχει μέσα του τον ανυψώνει εκεί όπου πρέπει. Πρέπει εμείς οι άνθρωποι να ελευθερωθούμε από τα δεσμά μας. Τα δεσμά μας είναι ο φόβος για το άγνωστο μέλλον μας. Όταν πάσουμε να φοβόμαστε, τότε θα είμαστε πραγματικά ελεύθεροι».

«Μα εσείς τόσες χιλιάδες χρόνια δεν κάνετε τίποτε άλλο, από το να φοβίζετε τον κόσμο. Και αν αύριο έρθω στην εκκλησία σου, θα ακούσω τα αντίθετα από αυτά τα

οποία λες σήμερα. Τι να πρωτοπιστέψω;» λέει ο φαρμακοποιός ο οποίος έχει κάνει μεταπτυχιακό στις αριστερές και ανατρεπτικές ιδέες.

«Τρίχες!» του απαντά ο παπάς, και συνεχίζει ακόμα πιο δυναμικά. Βλέπει ότι το ακροατήριο ρουφάει τα λόγια του και η ευκαιρία η οποία ξεδιπλώνεται να κάνει γνωστό το στίγμα του, τον διεγείρει.

«Δεν μπορώ, βρε άνθρωπε, να πω στην εκκλησία τα λόγια αυτά τα οποία λέω σήμερα... δεν το καταλαβαίνεις; Στην εκκλησία δεν έρχεται αντιπροσωπεία της Ακαδημίας Αθηνών. Έρχονται ως επί το πλείστον γριούλες αγράμματες και θεοφοβούμενες. Αν τους πω αυτά, θα με κάψουν μέσα στην κολυμπήθρα. Εδώ όμως, σ' αυτό το τραπέζι είμαστε άνθρωποι οι οποίοι μπορούμε να εξετάσουμε ακόμα και αιρετικές σκέψεις, ακόμα και ανατρεπτικές θα μπορούσα να πω. Εμείς διώξαμε τον Θεό από τις καρδιές των ανθρώπων. Ευκαιρία να τον βάλουμε πάλι στον θρόνο του και να ανεβάσουμε τον άνθρωπο στον ίδιο θρόνο. Σας είπα, Θεός και άνθρωπος είναι το ίδιο.

»Το ίδιο κάναμε και με τις γυναίκες. Τις εξοβελίσαμε, τις κάναμε δεύτερης κατηγορίας όντα. Κάποτε δεν τις επιτρέπαμε να μπαίνουν στην εκκλησία όταν είχαν περίοδο.

»Θεέ μου! τι προσβολή σου κάναμε για το πλάσμα που έφτιαξες! ρίχνοντας τα μάτια του προς τα πάνω.

»Αργότερα, τις καίγαμε σαν μάγισσες. Μέχρι και σήμερα, καμία γυναίκα δεν μπορεί να γίνει ιερέας.

Ποια; Τη γυναίκα!

Τη μάνα μας δηλαδή, την κόρη μας, τη γυναίκα μας!

Τη γυναίκα η οποία είναι η μήτρα της γης, τη κάναμε διάβολο. Τόσο μεγάλη κακία επικρατεί μέσα στις τάξεις μας και εγώ προσωπικά δεν την αντέχω και κάποια στιγμή πρέπει να τα πω».

«Παπά μου...» λέει ο Λάκης με σαφώς περιπαιχτικό ύφος, «αυτά όπου μας λες σε ποια θεολογική σχολή διδάσκονται;»

Γέρνει στην πλάτη της καρέκλας του ο παπάς, τον κοιτά για λίγα δευτερόλεπτα, δείχνει στριμωγμένος.

«Στη δικιά μου σχολή», του απαντά με ένα γαλήνιο πρόσωπο στο οποίο βλέπεις καθαρά να χαράζεται πάνω του η ευτυχία του νικητή μετά από μάχη. «Κάποτε, υπήρξαν κάποιες κοινωνίες στις οποίες κυβέρναγαν οι γυναίκες. Όταν οι περιηγητές μας περιέγραψαν ότι κάπου υπάρχει και αυτή η μορφή κοινωνίας, εμείς οι απανταχού της γης στρατοκράτες, φαλλοκράτες και άλλες ευγενείς ενώσεις, πέσαμε επάνω τους και τις καταστρέψαμε, για χάρη των αντρών.

»Η γυναίκα, βρε... η γυναίκα... η οποία χαρίζει στον άντρα της τέτοια χαρά και ευδαιμονία όταν ξαπλώνει μαζί του στο κρεβάτι... η μάνα η οποία δίνει από το στήθος ζωή στο μωρό και μπορεί αυτό χωρίς άλλη τροφή να μεγαλώσει, αυτή τη γυναίκα εμείς την αποκαλέσαμε πόρνη!

»Και με την ευκαιρία που είπα πόρνη, σας ερωτώ· ποια είναι η θέση της πόρνης σήμερα στην κοινωνία μας; Πώς την αποκαλούμε αυτή τη γυναίκα, η οποία για τους δικούς της λόγους, σου δίνει εσένα έρωτα... ναι, πληρωμένο, αλλά έρωτα. Με συγχωρείτε... αλλά τη λέμε πουτάνα. Μάλιστα! Πουτάνα! αυτήν η οποία αν δεν υπήρχε στην κοινωνία μας, τότε το ζώο αυτό που λέγεται άντρας θα τρελαινόταν, θα έφτανε στο σημείο να βιάζει καταμεσής στο δρόμο ακόμα και τη γιαγιά μας. Αντί αυτή τη γυναίκα να την έχουμε στην υψηλότερη εκτίμηση, όπως την είχαν πολλές

αρχαίες Ελληνικές πόλεις για τις υπηρεσίες τις οποίες προσέφεραν στον αντρικό πληθυσμό, τη λέμε πόρνη. Φτάσαμε δε, εμείς της εκκλησίας να αποκαλούμε πόρνη και τη Μαγδαληνή, ίσως την πιο αξιόλογη μαθήτριά του Χριστού. Έλεος!

»Και έχουμε φτάσει στο σημείο... να λέμε κυρίες κάποιες, οι οποίες να μην δεν εκτελούν αυτό το επάγγελμα σωματικά, αλλά το μυαλό τους εκπορνεύεται κάθε στιγμή. Πέστε μου αγαπητοί μου, την εκδιδόμενη γυναίκα, αν τη συγκρίνουμε με μια πονηρή, κουτσομπόλα, κακιά, μίζερη, φωνακλού γυναικούλα, η οποία όλη μέρα κρέμεται από το τηλέφωνο κάποιου μέντιουμ για να μάθει τι θα της τύχει αύριο ή ρίχνει τον καφέ ανάποδα· σε ποια θα δώσουμε το βραβείο της γυναίκας;

»Σας δίνω ευχή και κατάρα, σε σας τους άντρες, να φροντίζετε τις γυναίκες σας, κυρίως να τις αγαπάτε, γιατί χωρίς αυτές ούτε εσείς θα υπήρχατε. Η μήτρα της γυναίκας είναι η σπηλιά σας. Να τη σέβεστε σαν αγία και να τις δώσετε την αξία την οποία δικαιούται».

Στη γυναίκα του δικαστή, τα χείλη της παίρνουν το σχήμα του θαυμασμού.

Η Μαρία τόση ώρα στέκει αμίλητη και ακούνητη, είχε ακουμπήσει τους αγκώνες της στο τραπέζι και με τις παλάμες είχε αγκαλιάσει το πρόσωπό της, τώρα γέρνει στην πλάτη της θέσης της, με ένα τεράστιο χαμόγελο ικανοποίησης.

Η γυναίκα του φαρμακοποιού κοιτά με φωτεινά μάτια μη καταλαβαίνοντας, αν ο παπάς είπε την τελευταία του λέξη ή αν πρόκειται να συνεχίσει τον Φιλιππικό του. Της φαίνονται τόσο ωραία λόγια.

Η παπαδιά έχει κρεμαστεί από τα λόγια του άντρα της. Αν και ο παπάς τελείωσε τα λόγια του, αυτή δεν τον χορταίνει. Περιμένει να μαζέψει από το στόμα του κάθε φθόγγο που αυτός στάζει. Συνεχίζει και τον κοιτάει με εκείνο το γυναικείο χαμόγελο της ευτυχίας. Ένα χαμόγελο ικανοποίησης και εκτίμησης έχει κατοικήσει από ώρα τώρα στο πρόσωπό της. Γυρνάει αργά και το περιφέρει σε όλες τις γυναίκες της παρέας και εισπράττει από αυτές βλέμματα ικανοποίησης.

Ο άντρας της την έχει ανεβάσει στα ουράνια. Δεν τ' ακούει πρώτη φορά αυτά τα πύρινα λόγια. Στο σπίτι τους, καιρό τώρα, βράζει στο καζάνι η οργή, το όνειρο, η ελπίδα και η πάλη του παπά με τον εαυτό του. Απλά, πρώτη φορά τα βγάζει από μέσα του και σε άλλους ανθρώπους. Έχει, πια, περάσει τον Ρουβίκωνα, είναι λεύτερος να μιλάει, η πάλη του συνεχίζεται, και πολύ πιθανό να νικήσει. Αλλά και να χάσει, δεν έχει σημασία. Σπέρνει σπόρους αμφισβήτησης. Δε μπορεί· κάπου θα ριζώσουν.

Ο δικαστής δεν έχει βγάλει από το στόμα λέξη εδώ και πολύ ώρα. Διακρίνεις μόνο τα μάτια του και τη μύτη του. Το στόμα του το έχει ερμητικά κλειστό και το καλύπτει από τις φούχτες των χεριών του που στέκονται μπροστά του σαν φράχτης. Ακούγοντας τον παπά, έχει αφεθεί να βλέπει μια μάχη, ο παπάς να παλεύει με τον ίδιο του τον Θεό, να αρπάζονται στα μυτερά βράχια μιας χαράδρας, να εξακοντίζονται σε ξεφτισμένα σύννεφα του ουρανού, αλλά να αποφεύγουν να τραυματίσουν ο ένας τον άλλον· τότε ο ένας και τότε ο άλλος να ίπτανται πάνω από τον νου και τις καρδιές. Βλέπει τ' απελπισμένα ζετινάγματα ενός ανθρώπου που γεννοβολάει τώρα δα, μπροστά σε όλους, τις ιδέες του.

«Να μπω και εγώ σ' αυτήν τη μάχη; Είτε με τον παπά είτε με τον Θεό, δεν έχει σημασία, μου φαίνονται και οι δυο το ίδιο. Αρκεί να μπω, αρκεί να αφήσω και εγώ πίσω μου κάτι διαφορετικό από το τώρα μου. Ο παπάς βγάζει τα σώψυχα του, αλλά αν τους αφηγηθώ και εγώ τι συμβαίνει και με μας, θα χάσουν ακόμα και τα τελευταία ψήγματα εμπιστοσύνης τα οποία έχουν σε αυτή τη χώρα.

Αλλά πώς θα το πάρουν; μπορώ να τους έχω εμπιστοσύνη;» σκέφτεται ο δικαστής.

Ένα «κύριοι...», ακούγεται το οποίο διακόπτει την ονειροπόληση του δικαστή, αλλά και την άκρα του τάφου σιωπή η οποία επικρατεί. Παίρνει τον λόγο ο δάσκαλος, «θα πρέπει να δώσουμε τον λόγο της τιμής μας -όλοι εδώ σήμερα- ότι αυτά τα οποία ακούμε από τον παπά, μόλις σηκωθούμε από το τραπέζι, θα τα έχουμε ξεχάσει. Αν μας ξεφύγει κάτι από όλα αυτά παραέξω, ο παπάς θα χάσει τη θέση του».

«Και όχι μόνο... θα τον ξυρίσουν δημόσια», λέει ο Λάκης, «και για τιμωρία ο μπαρμπέρης θα είναι γυναίκα».

«Εννοείται», λέει ο δικαστής «η εχεμύθεια είναι απαραίτητη. Αυτό το οποίο κάνουμε εδώ είναι μια ιδιωτική συζήτηση, και ας είμαστε πάνω από δύο οι παρόντες».

Ο δάσκαλος γυρνάει στη γυναίκα του φαρμακοποιού, «ελπίζω και συ να συμφωνείς».

Η γυναίκα του φαρμακοποιού ξαφνιάζεται με το γεγονός ότι ρωτούν και τη γνώμη της· τον κοιτάει με δυο τεράστια μάτια που κρύβουν την ολοφάνερη αμηχανία της.

«Σε τι να συμφωνώ; γιατί εγώ ειδικά;», του λέει.

«Να πάρουμε τα λόγια του στον τάφο μας!» συμπληρώνει ο δάσκαλος.

«Φυσικά, φυσικά», βιάζεται να απαντήσει η γυναίκα του φαρμακοποιού.

«Ορκίζεσαι στο παιδί σου;» τη ρωτά ξανά ο δάσκαλος.

«Όχι!» πετάγεται ο παπάς, «όχι στο παιδί. Να ορκιστεί στον Θεό της, δηλαδή στην ίδια, αυτή είναι Θεός και διάβολος μαζί, όπως είμαστε όλοι μας!»

«Κύριοι, ομολογώ ότι τέτοιες ιδέες μόνο από έναν ιερωμένο δεν περίμενα να ακούσω», ακούγεται η γυναίκα του δικαστή. «Πάτερ μου, αποκτήσατε σήμερα μια φανατική ακροάτρια σας. Εγώ δεν δεσμεύομαι από κανένα σύστημα ούτε της εξουσίας ούτε δικαστικό ούτε εκκλησιαστικό, οπότε μπορώ να μιλήσω ελεύθερα. Αυτό το οποίο σας πνίγει, παπά μου, και σήμερα το εξακοντίσατε στον αέρα, συμβαίνει σε όλα τα συστήματα και σε πολλούς ανθρώπους. Σας θαυμάζω για το θάρρος σας. Αλλά πέστε μου, όλα αυτά τα χρόνια τα οποία ιεουργείτε, είχατε τις ίδιες αυτές ιδέες; Αυτά τα λέγατε πάντα;»

- Είναι η πρώτη φορά κυρία μου.
- Τόσα χρόνια γιατί δεν τα λέγατε;
- Γιατί φοβόμουν.
- Και τώρα δεν...;
- Δεν μπορεί να μου κάνει τώρα, κανείς κακό.
- Πώς αυτό;
- Αποφάσισα να λευτερωθώ, και όταν λευτερωθείς δεν φοβάσαι τίποτα. Δεν σε βαστάει τίποτα δεμένο με την ύλη. Την ύλη μπορούν να στη στερήσουν, αλλά το πνεύμα ποτέ, δείχνοντας με το δείκτη του χεριού του στον κρόταφό του.
- Συνέβη κάτι στη ζωή σας και κάνατε την επανάστασή σας;
- Είναι χαζό, αλλά θα σας το πω κυρία μου. Έπεσε, πριν από καιρό, στα χέρια μου ένα καταραμένο βιβλίο. Το διάβασα, και δυο και τρεις φορές, μέχρι να καταλάβω τι λέει. Διαπίστωσα πόσο αγράμματος ήμουν. Είδα πόσα χρόνια έχασα από τη ζωή μου κυνηγώντας χίμαιρες, υπηρετώντας ψεύδη, φοβίζοντας τους ανθρώπους, υποσχόμενος παράδεισους μετά τη ζωή, κλείνοντας τα μάτια στην υποκρισία των προϊσταμένων μου, σκοτώνοντας τον Θεό μου μέσα μου.
- Ποιο βιβλίο παπά μου;
- Την «Ασκητική» του Καζαντζάκη!

Σαν ιερέας έχω διαβάσει πολλές φορές την αποκάλυψη του Ιωάννη. Δεν δυσκολεύομαι να ομολογήσω ότι τη διαβάζω αργά και κάθε φορά που το κάνω, προσπαθώ να μπω στο μυαλό του, να φανταστώ τι συνέβαινε μέσα στη σπηλιά όταν την έγραφε· την ώρα κατά την οποία το χέρι του την έγραφε. Να ξεχωρίσω αν την έγραφε ο νους του ή η καρδιά του.

Νοιώθω πάντα μια έξαψη. Στέκομαι στην άκρη του μολυβιού που βαστούσε ο Ιωάννης· εκεί βρίσκονται τα μάτια μου· γράφοντας αυτός και κοιτώντας εγώ· την ώρα κατά την οποία ο Ιωάννης έγραφε αυτά τα τρομερά λόγια. Με συγκλονίζει αυτή η εικόνα.

Πολύ πιθανό, ο Ιωάννης να έβλεπε εκείνη την ώρα οράματα και να έγραφε αυτά τα ακαταλαβίστικα -και τρομερά πράγματα για τους περισσότερους ανθρώπους- αλλά πιστεύω στα σίγουρα ότι ο νους του δεν ήταν εκείνη την ώρα στη σπηλιά. Πέταγε κάπου αλλού, σε πνευματικά μονοπάτια, κάτω από την επήρεια δυνάμεων, τις οποίες δεν έχω κατανοήσει ακόμα.

Ε, θα σας πω τώρα και το παρακάτω.

Όταν διάβαζα την Ασκητική του Καζαντζάκη, ένιωσα τα ίδια συναισθήματα. Δεν μπορεί ο άνθρωπος να είχε επαφή με το περιβάλλον του. Έβλεπε άλλα πράγματα, ήταν αλλού. Έβλεπε τον Θεό και τον σατανά μαζί. Πάλευε τότε με τον έναν και τότε με τον άλλον, προσπαθούσε να γίνει άνθρωπος. Και, μόλις έγινε άνθρωπος πάλευε να ανέβει ανηφόρες, και όση ώρα ανέβαινε χτυπιόταν με τον Θεό του, και έπεφτε, αλλά ξανά ανέβαινε. Και συνέχισε να παλεύει αυτή τη φορά για να γίνει Θεός, πάλευε για τη λύτρωση και τη διαιώνιση του σπόρου του.

Αν μπω στο ολισθηρό μονοπάτι να συγκρίνω τα δύο έργα, θα έλεγα με βεβαιότητα, ότι και τα δυο αυτά γράφτηκαν κάτω από τις ίδιες συνθήκες, ο νους τους ήταν αλλού· πολύ ψηλά.

Τα θεωρώ ισάξια σε πλοκή».

Μεγάλη σιωπή έπεσε σε όλους. Κοιτάζονται, κουνάνε επιδοκιμαστικά τα κεφάλια τους, δεν ξέρουν τι να πουν, δεν ξέρουν αν πρέπει να παλέψουν και αυτοί με κάτι. Βασικά δεν ξέρουν, αν υπάρχει κάτι το οποίο είναι διατεθειμένο να παλέψει μαζί τους. Μέχρι να πεταχτεί ο επόμενος να μιλήσει, δηλαδή κάποια δευτερόλεπτα μένουν στο μυαλό του καθενός διαθέσιμα, όλοι προσπαθούν εναγώνια να εννοήσουν αν υπάρχει αντίπαλος διαθέσιμος για μάχη. Ο παπάς τον βρήκε τον δικό του και δείχνει να τον καταφέρνει.

Τελικά, λέει επιφυλακτικά η Μαρία, φοβούμενη να μη χαλάσει την ηρεμία η οποία έχει απλωθεί, «μόνο που ο ένας έγινε άγιος και ο άλλος δεν πήρε ούτε ένα Νόμπελ λογοτεχνίας».

«Έχεις δίκιο, Μαρία μου. Μ' έβαλε λοιπόν αυτός ο άτιμος ο Κρητικός να συλλογιστώ τι είναι αυτό το φαινόμενο της ζωής και του θανάτου. Ψάχνω εναγωνίως να μάθω γιατί γεννήθηκα, και γιατί θα πεθάνω. Ο νους μου δεν χωράει το γιατί, και το πώς της ζωής μου.

»Πώς ήρθα, και πώς θα φύγω. Γιατί ήρθα, και γιατί θα φύγω. Για ποιο λόγο ήρθα σε αυτή τη ζωή. Τι πρέπει να κάνω για να εκπληρώσω τον σκοπό μου. Δεν ξέρω ακόμα αν έχω να εκπληρώσω κάτι, μπορεί και να είμαι ένα σκουλήκι το οποίο σέρνεται πάνω στη γη, αλλά και το σκουλήκι έχει προορισμό. Σκέφτομαι... μήπως εμείς τώρα καθόμαστε και συζητάμε γύρω από ένα τραπέζι τα της ζωής και του θανάτου και κάποιοι άλλοι κάθονται από πάνω μας και ακούνε τι λέμε και γελάνε με τις ανησυχίες μας.

Γιατί ήρθα στον κόσμο; και κυρίως πώς ήρθα; από πού ήρθα; Δεν μπορώ άλλο, τον σκότωσα το νου μου, πραγματικά κουράστηκα».

«Παπά μου», λέει ο δικαστής, «κοιτάζετε να δείτε, πώς το βλέπω εγώ».
«Σας ακούω», λέει ο παπάς.

«Η ζωή είναι μια φωτοβολίδα. Τι γίνεται με τη φωτοβολίδα;
Εσύ είσαι κάπου μακριά, δεν βλέπεις αυτόν που την ανάβει. Έτσι, ξαφνικά εμφανίζεται στον ουρανό, ανεβαίνει στο ανώτερο της σημείο, συνεχίζει να πέφτει και κάποια στιγμή σβήνει. Τις περισσότερες φορές κανείς δεν ρωτάει τι συνέβη πριν η φωτοβολίδα φωτίσει το στερέωμα, αλλά ρωτά για το τι συμβαίνει μετά το σβήσιμό της».

«Ναι», αναλαμβάνει να συνεχίσει ο δάσκαλος.

«Δεν ξέρουμε ούτε τι συμβαίνει πριν τη γέννηση ούτε μετά τον θάνατο. Και τα δύο, γέννηση και θάνατος, είναι μυστήρια. Ο θάνατος, όμως, μονοπωλεί το ενδιαφέρον μας. Πού ήταν αυτή η ψυχή που γεννήθηκε μόλις τώρα; έστω και με τη μορφή της φωτοβολίδας; Το σώμα του μωρού ξέρουμε τι ήταν και πριν από ένα μήνα, και πριν από εννιά μήνες. Ήταν σπέρμα και ωάριο.

Η ψυχή του όμως;

τι ήταν;

πού ήταν;

με ποιο μηχανισμό αυτό το μικρό σώμα απέκτησε αυτήν την ψυχή, και όχι κάποια άλλη;

Από πού έρχεται αυτή η ψυχή;

Με όλα αυτά τα πιο πάνω, γιατί δεν ασχολούμαστε; Και για να δέσω ακόμα πιο πολύ τη σκέψη μου, συνεχίζω στην αντίπερα όχθη.

Πού πάει αυτή η ψυχή, όταν το σώμα πεθαίνει;

Το σώμα του πεθαμένου ξέρουμε τι θα γίνει σε ένα δύο χρόνια. Θα γίνει λίπασμα.

Η ψυχή του όμως;

τι είναι τώρα πια;

πού θα πάει;

με ποιο μηχανισμό αυτή η ψυχή θα απομακρυνθεί από το νεκρό σώμα;

Πού θα πάει τελικά αυτή η ψυχή;

Χάνεται; Και είναι λογικό να χάνεται;

Όλος αυτός ο πλούτος γνώσεων το οποίο απέκτησε, με τόσο κόπο, ο άνθρωπος όσο ζούσε, χάνεται;»

«Μάλλον χάνεται, τι άλλο;» λέει ο πολιτευτής.

Και συνεχίζει ο δάσκαλος.

«Έτσι λέτε; είναι λογικό να χάνεται; να σβήνει, έτσι, σαν να μην υπήρχε ποτέ; σαν να μην έχει και αυτή μια οντότητα; Και τότε, από πού έρχεται η ψυχή του νεογέννητου; Από το πουθενά;

Και είναι λογικό να εμφανίζεται κάτι, σαν την ψυχή του νεογέννητου, από το πουθενά;

Δεν μου κολλάει με τίποτα μια τέτοια εξήγηση. Αν κάτι δεν μπορεί να εμφανιστεί από το τίποτα, τότε και τίποτα δεν μπορεί να εξαφανιστεί στο τίποτα. Η ψυχή είναι ενέργεια, και έχουμε αποδεχτεί ότι η ενέργεια ούτε χάνεται ούτε γεννιέται. Παραμένει

σταθερή στον κόσμο μας. Άντε να αλλάξει μορφή, αλλά η ποσότητα της παραμένει πάντα η ίδια.

»Έχει αναφερθεί, ότι κάποιοι άνθρωποι οι οποίοι ήταν στο προσκέφαλο κάποιου ετοιμοθάνατου -και ενώ κανείς γιατρός δεν είπε στους ανθρώπους αυτούς, ότι ο ασθενής όπου νάναι πεθαίνει, ενώ κανείς δεν ξέρει ακόμα πόσο είναι το καντήλι του, και ενώ τίποτα δεν προμήνυε την ακριβή ώρα του θανάτου- όταν αυτός συνέβη, τότε αυτοί οι άνθρωποι ένιωσαν κάτι το οποίο τους έκανε και πετάχτηκαν επάνω σαν ελατήρια, ακριβώς τη στιγμή κατά την οποία αυτός ο ετοιμοθάνατος ξεψύχησε.

»Αυτό εμένα με οδηγεί στη σκέψη, ότι εκείνη τη στιγμή· ας την πούμε τη στιγμή που «έβγαινε» η ψυχή, κάποια δόνηση;... κάποια ενέργεια;... κάποιο συναίσθημα συνέβη.

»Και μάλλον καταλήγω στην ενέργεια η οποία απελευθερώθηκε από το σώμα. Ενέργεια μικρής εμβέλειας, βέβαια, η οποία πιθανόν να γίνεται αισθητή στους ανθρώπους οι οποίοι βρίσκονται στα δυο τρία μέτρα γύρω από τον ετοιμοθάνατο. Να είναι κάτι, σαν την αύρα η οποία περιβάλλει το σώμα κάθε ανθρώπου; ... ίσως και αυτό.

»Νομίζω ότι η εικόνα την οποία έχουμε για τον θάνατο είναι εικόνα πολιτισμική, δηλαδή στην ουσία θρησκευτική. Η άγνοια μας για τον θάνατο, και το τι συμβαίνει μετά από αυτόν μας προκαλεί τον φόβο. Κανονικά κανένα ον, ακόμα και τα ζώα, δεν φοβάται τον θάνατο, γιατί κανένα ον δεν έχει εξ αρχής συνείδηση του θανάτου, κανένα μωρό δεν έχει τέτοιο φόβο. Απλά, τα άλλα ζώα έχουν ισχυρό το ένστικτο της αυτοσυντήρησης έναντι των εχθρών τους. Ο θάνατος σαν γεγονός πολεμείται και αντισταθμίζεται με τον ίδιο τρόπο από όλα τα όντα. Με την αναπαραγωγική διαδικασία. Αν δεν υπήρχε ο μηχανισμός της αναπαραγωγής, δεν θα υπήρχε ζωή».

Εγώ πάλι αγαπητοί μου, παίρνει τον λόγο η Μαρία, «έχω την αίσθηση ότι όταν έρχεται ο θάνατος, τα έμβια όντα απλά δεν είναι “εκεί”, δεν συναντιούνται καν με τον θάνατο. Το ίδιο συμβαίνει και με μας, απλά, εμείς έχουμε φροντίσει να έχουμε προσυναντηθεί με τον θάνατο μέσα από τον φόβο τον οποίον έχουμε σχηματίσει γι’ αυτόν. Βιώνουμε συνεχώς θανάτους διπλανών μας ανθρώπων και έχουμε δημιουργήσει ένα μαύρο σκηνικό.

»Η θρησκεία έρχεται να παίξει εδώ έναν ρόλο. Αφού πρώτα κατασκεύασε τον φόβο του θανάτου, έρχεται να τον απαλύνει με την υπόσχεση, ότι θα έχεις μια συνέχεια της ζωής σου σε άλλη ζωή. Είναι δύσκολο και σε μένα να δεχτώ, όπως είπε και ο δάσκαλός μας, ότι οι γνώσεις, οι δεξιότητες, ο νοητικός πλούτος γενικά, τον οποίο έχει αποκτήσει ένας άνθρωπος στη διάρκεια της ζωής του χάνεται. Μάλλον πάει κάπου.

»Η εντύπωση η οποία έχει επικρατήσει σε μας τους ανθρώπους, για όλα τα κατώτερα όντα από μας, είναι ότι μάλλον χάνεται. Θέλω να πω, ότι μας φαίνεται λογικό κάτι τέτοιο. Δεν έχουμε φτιάξει εικόνες για παράδεισο χιμπατζήδων, ή μυρμηγκιών. Θα ήταν τρελό κάτι τέτοιο, αν το σκεφτούμε.

»Η ιδέα η οποία μου έρχεται είναι, ότι κάθε ανώτερο ον σε αυτό το σύμπαν πιστεύει ότι τα κατώτερα από αυτόν όντα, ναι μεν είναι και αυτά όντα, ναι μεν έχουν και αυτά ψυχή, αλλά ο θάνατός τους είναι και το οριστικό τους τέλος. Και του σώματός τους, και της όποιας ψυχής διαθέτουν. Στην ουσία, κάθε ανώτερο ον αδιαφορεί για το τι συμβαίνει στο κατώτερο και δεν δίνει δεκάρα τσακιστή. Μπορεί και αυτά, τα κατώτερα όντα, να σκέφτονται τον παράδεισό τους, αλλά δεν μας νοιάζει, όπως και αυτά δεν νοιάζονται για τον δικό μας παράδεισο.

»Είναι αλήθεια, ότι τα κατώτερα είδη τα βλέπουμε με απαξίωση όσον αφορά αυτό το θέμα. Βέβαια, δεν είμαστε σε θέση να ξέρουμε τι σκέφτεται ο χιμπατζής, μια και δεν έχουμε τον ίδιο κώδικα επικοινωνίας, ώστε να μπορέσουμε να επικοινωνήσουμε και να τον ρωτήσουμε να μας πει το σκεπτικό του. Θεωρούμε ότι ο χιμπατζής δεν έχει τέτοιες Φιλοσοφικές ανησυχίες.

»Ναι, κατ' ανάγκην εκεί καταλήγουμε λοιπόν, ότι τον θάνατο και το τι συμβαίνει μετά δεν έχει νόημα να το συζητάμε για τα άλλα όντα. Και αν μας έλεγε κάποιος, ότι μπορούμε να κάνουμε μια τέτοια συζήτηση θα τον θεωρούσαμε γραφικό.

»Με την ίδια λογική, αν υπάρχει ένα άλλο ον -ανώτερο από μας- εμείς δεν θα είχαμε συναίσθηση ότι όντως αυτό το ον είναι ανώτερο από μας. Και αυτό το ον πιθανόν να έλεγε για μας, ό,τι λέμε εμείς για τον χιμπατζή. Δηλαδή, θα μας έβλεπε, όπως βλέπουμε εμείς το κάθε κατώτερο από μας ον. Θα μας έβλεπε σαν ένα ακόμη ζώο το οποίο κατοικεί στη Γη μας.

»Μήπως, τελικά, είμαστε και εμείς ένας μικρός κρίκος της μεγάλης αλυσίδας των όντων σε αυτό το σύμπαν και δεν είμαστε και τόσο σίγουροι ότι βρισκόμαστε στην ανώτερη κλίμακα των όντων;

»Αν ήξερε τη γλώσσα μας -αυτό το υποτιθέμενο ανώτερο ον από μας- θα επικοινωνούσαμε, θα του εξηγούσαμε τη Φιλοσοφία μας, θα το συζητάγαμε και θα βρίσκαμε μια άκρη.

Αν...

Αν είχαμε τον ίδιο κώδικα επικοινωνίας.

Αλλά μάλλον δεν θα έχουμε ποτέ τον ίδιο κώδικα, οπότε ποτέ δε θα μάθουμε τι σκέφτονται αυτοί για μας, ούτε αυτοί θα μάθουν τι σκεφτόμαστε εμείς γι' αυτούς. Κάτι, δηλαδή, σαν τη σχέση η οποία υπάρχει μεταξύ του ανθρώπου και του χιμπατζή. Και πολύ πιθανό, όπως εμείς δεν δίνουμε και πολύ σημασία για τη ζωή και τις φιλοσοφίες τις οποίες μπορεί να έχει ο χιμπατζής, έτσι και αυτοί δεν θα έδιναν σημασία για τις φιλοσοφικές ανησυχίες τις δικές μας.

»Καταλήγω να πω, ότι κάθε έμβιο ον στο σύμπαν είναι αποκομμένο από τα άλλα, όσον αφορά τις ιδέες “γέννησης” και “θανάτου”, από τη στιγμή κατά την οποία είμαστε καταδικασμένοι να μη μπορούμε να επικοινωνήσουμε. Και επειδή, δεν νομίζω ότι είμαστε το ανώτερο ον στο σύμπαν -είναι πολύ δύσκολο να συμβαίνει κάτι τέτοιο- δεν νομίζω ότι έχουμε την αποκλειστικότητα του να μπορούμε να λέμε τι ισχύει για μας, και τι για τα άλλα όντα. Ίσως, όπως βλέπουμε εμείς τα άλλα ζώα αφ' υψηλού, κάποια άλλα ζώα -άγνωστα ακόμα σε μας- να βλέπουν εμάς αφ' υψηλού.

»Νομίζω όμως, ότι μπορούμε να καταλήξουμε, ότι όλες αυτές οι φιλοσοφικές ιδέες είναι χαρακτηριστικά των όντων τα οποία εξελίχθηκαν, σχηματοποίησαν και περιέγραψαν τις εικόνες με λόγια· που απέκτησαν στο μυαλό τους συνειδητό και ασυνειδητό, μάζεψαν εμπειρίες δικές τους και αφηγήσεις άλλων. Όλες αυτές οι γνώσεις και τα τραύματα μιας ολόκληρης ζωής μας οδήγησαν στο να καθόμαστε και να κουβεντιάζουμε για άλλες ζωές, ψυχές και άλλα πράγματα τα οποία έχουν ισχύ μόνο μέσα στο δικό μας είδος.

»Είναι πραγματικές αλλά και φανταστικές καταστάσεις· αλλά οι τελευταίες δεν είναι απαραίτητα και αληθινές. Ένα άλλο είδος όντων έχει άλλο αξιακό σύστημα, άλλες ανησυχίες», καταλήγει η Μαρία χωρίς να κομπιάσει στον μονόλογο της ούτε μια στιγμή.

Ο συνδικαλιστής γυρνάει και ρωτάει τη γυναίκα του φαρμακοποιού, «κυρία μου, δεν σας ακούσαμε απόψε... τι λέτε για όλα αυτά που ασχολείται η ερίτιμος παρέα μας; πώς μας βρίσκετε; έχουμε καταπληκτικά δέσει τα χνώτα μας, δε συμφωνείτε;»

«Ναι, βασικά... ξέρετε... χαίρομαι που σας ακούω, τα λέτε τόσο ωραία», του απαντάει με ένα προβληματικό χαμόγελο, κάτι μεταξύ απορίας, ντροπής, αμηχανίας, και τα μάγουλα της κοκκινίζουν μονομιάς.

«Γιατί το κάνεις αυτό; τι προσπαθείς να κάνεις; να την εκθέσεις;» λέει σιγανά του συνδικαλιστή ο μπάτσος ο οποίος κάθεται δίπλα του, «είναι βρώμικο αυτό που κάνεις».

Και χωρίς να δώσει σημασία στα λόγια του μπατσάκου, «Εσείς κυρία μου;», ρωτάει ξανά ο συνδικαλιστής, την παπαδιά τώρα.

«Αγαπητοί μου, εγώ έχω να σας πω ότι είμαι πολύ περήφανη που έχω για άντρα μου τον παπά. Δεν ήταν πάντα έτσι, τώρα τελευταία τον βλέπω να παίρνει στα πολύ σοβαρά τον θεσμικό του ρόλο, αυτόν του εκπρόσωπου της εκκλησίας στη γειτονιά μας.

»Στο σπίτι μας, σε καθημερινή βάση, κάνουμε και οι δυο μας εντατικά μαθήματα κοινωνιολογίας, ψυχολογίας και ελπίζουμε να γράψουμε μαζί ένα βιβλίο το οποίο να περιέχει τις σκέψεις μας», λέει η παπαδιά.

Η παπαδιά δεν είναι όμως για τα δόντια του συνδικαλιστή, όπως είναι η γυναίκα του φαρμακοποιού. Και να μιλάει ξέρει, και να φέρεται σαν κυρία. Ο συνδικαλιστής μπορεί και να μετάνιωσε για την προσπάθεια του να πουλήσει εξυπνάδα στην παπαδιά.

«Σκέψεις ενός ασεβούς κρίκου της εκκλησιαστικής αλυσίδας, και μιας γυναίκας η οποία είναι πάντα δίπλα μου να μου γεμίζει το καριοφίλι με βόλια.

»Όταν κρεμνίζομαι από την πάλη την οποία κάνω, έρχεται δίπλα μου, και αλαργεύει τα κύματα σαν έρχονται να με πνίξουν», συμπληρώνει ο παπάς ανταποδίδοντας την αγάπη του στην παπαδιά..

Μια μικρή αμηχανία στην παρέα έχει πέσει από την άκαιρη και άστοχη προσπάθεια του συνδικαλιστή, αλλά σώζει την κατάσταση ο δικαστής, ο οποίος επανέρχεται στη θεωρία του, περί φωτοβολίδας.

«Όλα όσα γίνονται έχουν τον λόγο τους, ο οποίος δεν είναι πάντα τόσο δυσνόητος, όσο τον έχουμε καταντήσει, μπορεί να είναι και πολύ απλούστερος, κάτι σαν τη φωτοβολίδα στον ουρανό.

»Ανάβει ξαφνικά, κινείται γιατί έτσι λένε οι νόμοι της Φυσικής, σβήνει, και μετά το τίποτα, το απόλυτο τίποτα, δεν χρειάζεται να έχει κάποιον ιδιαίτερο λόγο για τον οποίο άναψε.

»Κάποιος την άναψε, ναι, το αναγνωρίζω. Δεν μπορεί να άναψε μόνη της!

Τώρα ποιος μπορεί να είναι αυτός ο κάποιος;

Παίζεται...ή αυτός ο κάποιος παίζει με μας, όπως παίζουμε εμείς με τον χιμπατζή όταν προσπαθούμε να τον κάνουμε να μιλήσει ανθρώπινα».

Σκύβει η γυναίκα του φαρμακοποιού στο αυτί του άντρα της, «όταν πάμε σπίτι θα μου εξηγήσεις όλα όσα ακούγονται εδώ», και συνεχίζει, «ή αυτοί είναι σοφοί ή εγώ είμαι χαζή και δεν καταλαβαίνω τίποτα».

Με ένα νεύμα επίπληξης, ο φαρμακοποιός της δίνει να καταλάβει, ότι εκτός από τα γυναικεία περιοδικά, να ανοίγει και κανένα βιβλίο, πού και πού.

Και αφού αναγκάζεται ο φαρμακοποιός να έρθει τόσο κοντά στη γυναίκα του, πέφτει στο μάτι της το χάλι του, «αχ! τι είναι αυτό καλέ μου; Τώρα το είδα... τι πουκάμισο είναι αυτό που φόρεσες άνθρωπέ μου; αυτό είναι φθαρμένο στον γιακά, πόσες φορές σου είπα ότι χρειάζεσαι καινούργια ρούχα;» του λέει συνωμοτικά.

«Δεν έχω κάποιο άλλο καλό, ρε γυναίκα, για επίσημη έξοδο», της απαντάει με κακομοιριστικό ύφος.

«Αμάν πια με την τσιγκουνιά σου, άνθρωπέ μου, ρεζίλι με κάνεις. Τι θα λένε για μένα;», του μιλάει ψιθυριστά, ίσα που ακούγεται, σκύβοντας προς το μέρος του για να του φτιάξει δήθεν τη γραβάτα του.

«Ευτυχώς φίλοι μου αγαπημένοι· ο άντρας μου ασχολείται με πιο γήινα πράγματα, γιατί αν ασχολιόταν με τις φιλοσοφίες με τις οποίες ασχολείστε εσείς, θα τον είχα χάσει τον καημένο μου», λέει η γυναίκα του δικαστή, σκάζοντας σε αυτόν ένα γλυκό χαμόγελο και χαϊδεύοντας τρυφερά το χέρι του.

«Εσείς, κύριε δικαστά, εκτός από τους νόμους, με τι άλλο ασχολείστε;» ρωτά ο μπάτσος.

«Κύριοι, πολύ ενδιαφέρουσες απόψεις αυτές τις οποίες άκουσα και ομολογώ ότι με προβληματίσατε πολύ. Μάλλον θα χρειαστώ κάποιο φροντιστήριο εκ μέρους του δασκάλου μας και της κυρίας Μαρίας. Δεν έχω την πολυτέλεια να αρχίσω να ψάχνω σε βιβλία σε τέτοια ηλικία, θα χαθώ».

«Κύριε δικαστά μου, αν αφιερώσει κάποιος δυο ώρες την ημέρα να διαβάσει κάτι, πιστέψτε με, σε πολύ μικρό διάστημα θα αρχίσει να βλέπει τον κόσμο αλλιώς», του λέει ο δάσκαλος.

«Δυστυχώς, αγαπητέ, εμένα δεν με φτάνουν ούτε οι είκοσι τέσσερις ώρες της ημέρας, δεν μπορώ να ασχοληθώ με τέτοια υπαρξιακά πράγματα», του λέει ο δικαστής.

«Τι θέλετε να πείτε, δεν έχετε ούτε μια ώρα ελεύθερη στη μέρα σας;» ρωτά ο φαρμακοποιός.

«Να σας πω εγώ...», παρεμβαίνει η γυναίκα του δικαστή, «...για να καταλάβετε περί ποιας τρέλας μιλάμε, όταν στο σπίτι υπάρχει ένας δικαστής. Στο σπίτι έχουμε ένα δωμάτιο το οποίο δεν έχει έπιπλα· μόνο ένα χαλί απλωμένο χειμώνα-καλοκαίρι. Εκεί μέσα χάνεται ο άντρας μου, μόλις γυρίσει από τα δικαστήρια. Σε όλο το πάτωμα είναι απλωμένες δικογραφίες, καταθέσεις, έγγραφα. Δεν μπαίνει κανείς άλλος εκεί. Ο άντρας μου πέφτει στα γόνατα και μπουσουλάει από χαρτί σε χαρτί, διαβάσει εδώ, γράφει εκεί, σημειώνει πιο κάτω. Την άλλη μέρα, βλέπετε, πρέπει να ανέβει στην έδρα και να αποδώσει δικαιοσύνη».

«Και βγάζετε άκρη με όλη αυτή τη χαρτούρα;» τον ρωτά ο Λάκης.

«Προσπαθώ», λέει ο δικαστής.

«Καλά, δεν υπάρχει δυνατότητα όλα αυτά τα χαρτιά να είναι αποθηκευμένα σε έναν υπολογιστή και να τα ψάχνετε από εκεί;» ρωτά με αφέλεια ο παπάς.

«Αχα, καλό το ανέκδοτό σας. Δεν νομίζω να υπάρχει δικαστής που να δουλεύει υπολογιστή», και γυρνώντας στον δικαστή η γυναίκα του, «δεν ξέρω, τι λες υπάρχει;»

«Μπα, τι λες τώρα! Δεν ξέρω αν οι νεότεροι συνάδελφοι τα καταφέρνουν, αλλά εμείς της δικής μου κλάσης δεν ξέρουμε οι περισσότεροι πώς ανοίγει αυτό το πράγμα», λέει ο δικαστής.

«Το δυσκολότερο είναι όταν πρέπει να αποφασίσει βάσει κάποιας άλλης παλαιότερης απόφασης. Τρέχα γύρευε!» συνεχίζει η γυναίκα του δικαστή.

«Πραγματικά, πώς το κάνετε, όταν πρέπει να ψάξετε σε αποφάσεις παρόμοιες, οι οποίες έχουν παρθεί πριν πέντε ή δέκα χρόνια;» αναρωτιέται ο δάσκαλος.

«Αυτή είναι η κόλαση, και όχι αυτή την οποία θίξατε στις προηγούμενες υπαρξιακές κουβέντες σας», λέει γελώντας ο δικαστής.

«Κύριε δικαστά μου, πάντα είχα μια απορία, θα μου τη λύσετε;» τον ρωτά ο πολιτευτής.

«Αν δύναμαι», λέει ο δικαστής.

«Σας έρχεται μια υπόθεση δύσκολη, ας πούμε ένα οικονομικό ή ένα τεχνικό θέμα προς επίλυση. Και οι δυο πλευρές εκθέτουν τις απόψεις τους με τρόπο επιστημονικό και πειστικό, όπως φαίνεται σε κάποιον ο οποίος δεν έχει τις ανάλογες γνώσεις. Χρησιμοποιούν οι ειδικοί και λέξεις οι οποίες σας είναι άγνωστες, αφού άπτονται άλλων επιστημών. Αφού δεν έχετε τις εξειδικευμένες γνώσεις, πώς βγάζετε απόφαση; Αυτή είναι η μεγάλη μου απορία», λέει ο πολιτευτής.

«Αγαπητέ μου... αγαπητέ μου πολιτευτή... με τον ίδιο τρόπο που και σεις οι βουλευτές ψηφίζετε στη Βουλή νομοσχέδια τα οποία δεν καταλαβαίνετε γρι από όσα λένε», γελώντας με όλη του την ψυχή.

«Τώρα καταλαβαίνω το γιατί η Ελλάδα είναι σαν καράβι που όλο βουλιάζει. Οι πολιτικοί ψηφίζουν τα μεσάνυχτα μέσα στην άγνοιά τους και μετά έρχονται οι δικαστές να αποφασίσουν εξ ίσου μέσα στα μεσάνυχτα για πράγματα τα οποία τους ακούγονται κινέζικα», λέει ο φαρμακοποιός.

«Κάπως έτσι, πάρα πολύ ωραία!» τελειώνει ο συνδικαλιστής.

Μετά από τα απαραίτητα φιλιά μεταξύ των κυριών και τις χαιρετούρες των αντρών, η παρέα αρχίζει να σκορπάει στα αυτοκίνητά της. Είναι πολύ αργά και όλοι τους δείχνουν να πέρασαν ένα όμορφο βράδυ.

Το αυτοκίνητο του δικαστή το πήρε για την επιστροφή η γυναίκα του. Τον δικαστή ποτέ δεν τον έχουμε δει να οδηγεί, το πιθανότερο ότι ποτέ δεν μπήκε στον κόπο να σπαταλήσει φαιά ουσία να μάθει τα σήματα της τροχαίας.

- Πώς τα πέρασες καλέ μου; τον ρωτά η γυναίκα του.
- Θαμάσια γυναίκα, είχα καιρό να τους δω και τους είχα πεθυμήσει.
- Είναι καλά παιδιά όλοι τους.
- Μωρέ δεν έχεις άδικο, αλλά να... είναι βλέπεις αυτή η ρημάδα υπηρεσία, η οποία δεν με αφήνει να εκδηλωθώ και να κάνω τις επιθυμητές παρέες. Ένα πράγμα με φοβίζει με τη παρέα αυτή.
- Τι ακριβώς;

- Να, η Μαρία... ενώ είναι μια κυρία σε όλα της, υποτίθεται ότι η δουλειά την οποία κάνει, δεν είναι συμβατή στην παρέα ενός δικαστή. Και οι τοποθετήσεις της ήταν όλες καίριες και στιβαρές. Μωρέ, είσαι σίγουρη γι' αυτήν;

- Πάντως στα σίγουρα, με την πρώτη ματιά καταλαβαίνεις ότι δεν είναι αγράμματη. Το ξέρεις ότι η Μαρία -παρά τα όσα λέγονται γι' αυτήν- έχει καταφέρει να πάρει πτυχίο από το ανοικτό Πανεπιστήμιο;

Και αν υπονοείς κάτι για τη δουλειά την οποία υποτίθεται ότι κάνει, δεν είμαι και τόσο σίγουρη. Κάτι μου έχει πει η γυναίκα του φαρμακοποιού, αλλά δεν της έχω και πολύ εμπιστοσύνη.

- Λες να σου λέει παραμύθια;

- Όχι ακριβώς, αλλά ξέρεις κάτι... δεν με κόφτει για το τι κάνει ο καθένας στο κρεβάτι του.

- Εσένα δεν σε κόφτει, αλλά για σκέψου κάποιος καλοθελητής να κουδουνίσει στ' αυτιά του προέδρου μου τις επαγγελματικές ασχολίες της Μαρίας!

- Μπορείς να του πεις ότι όταν μιλάς σε μια κυρία δεν ζητάς βεβαίωση από το επιμελητήριο πριν της μιλήσεις, για να δεις την εργασία την οποία κάνει. Κάποια στιγμή πρέπει και σεις να γίνετε πιο κοινωνικοί να ξεπεράσετε μερικά ταμπού.

- Εμένα τα λες; σ' αυτόν πέστα, αφού τον ξέρεις τι φανατίλας είναι. Κι αν ήξερες πόσες φορές δεν έφτασα στο παρά πέντε να του πω μερικά πράγματα, και όχι μόνο σ' αυτόν, και σε άλλους πολλούς, και δίνω τόπο στην οργή.

- Τι είναι αυτό το οποίο θέλεις να του πεις;

- Να, αυτά όσα συζητάμε τώρα, και άλλα πολλά· όσα έχουν σχέση με καθαρά υπηρεσιακά θέματα.

- Να σου πω κάτι καλέ μου; έχεις θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης· αν κάποια φορά παραγεμίσεις, πέτα του στα μούτρα ό,τι σε βασανίζει.

Είδες ο παπάς, πόσο φλογερός ήταν; τον συμπάθησα πάρα πολύ για το θάρρος του να εκθέσει τα κακώς κείμενα της δουλειάς του.

Τι θα σου κάνει; θα σε απολύσει από το σώμα; ε, καιρός να σε δούμε κι εμείς στο σπίτι λίγο παραπάνω, να κάνουμε κι εμείς πιο οικογενειακή ζωή. Το χειρότερο είναι να σε στείλει σε άλλη πόλη.

- Βρε γυναίκα, το πιο εύκολο είναι να τα τινάξω όλα στον αέρα. Το δύσκολο είναι πώς μια ζωή γαλουγηθήκαμε στην τυφλή υπακοή και σεβασμό των προϊσταμένων μας. Δεν μου πάει να τα βροντήξω όλα και να φύγω, δεν το θέλω έτσι, είναι μεγάλο άλμα αυτό το οποίο μου ζητάς.

- Δεν σου λέω να το κάνεις, επειδή έτσι θέλω εγώ. Να το κάνεις όταν εσύ θα νοιώσεις την ανάγκη να το κάνεις, και όταν πια δεν θα χωράς μέσα σου άλλες αδικίες, είτε μεταξύ σας στην υπηρεσία, είτε προς τους πολίτες τους οποίους δικάζεις.

Είδες, γλυκέ μου, πώς γλυκοκοίταζε η παπαδιά τον παπά της, όταν αυτός ήταν έτοιμος να πιάσει το καριοφίλι σήμερα; Τον θαύμαζε, τον είχε για Θεό της. Είδες πόσο ψηλά μας ανέβασε εμάς τις γυναίκες;

- Γυναίκα, στο τσακ ήμουν να ανοίξω το στόμα μου και να πάρω και εγώ καριοφίλι σήμερα, αλλά ευτυχώς βαστήχτηκα.

- Δυστυχώς να λες! όχι ευτυχώς, καλέ μου.

- Μα τι θες να κάνω; μπορώ να κάνω αλλιώς;

- Η ζωή μας είναι μια διαρκής μάχη. Αν θες να είσαι μέσα στη ζωή, πρέπει να πολεμήσεις και συ. Κι αν πολεμήσεις μπορεί και να χάσεις, μπορεί και να νικήσεις. Δεν μπορείς μια ζωή να καλύπτεσαι πίσω από υπηρεσίες, και πρωτόκολλα συμπεριφοράς. Δεν σε ανεβάζει αυτό, σε μειώνει.

- Μα έτσι δουλεύει το δικαστικό σώμα. Ποιος είμαι εγώ να το αλλάξω;

- Αν όλοι πούμε αυτό το οποίο λες και εσύ, τότε θα ζούσαμε ακόμα κάτω από τους διάφορους επιδρομείς, και Έλληνες και ξένους, οι οποίοι πέρασαν από αυτή τη χώρα. Αν όχι τώρα, τότε; Για να φτάσεις κάπου που επιθυμείς, πρέπει πρώτα να κάνεις το πρώτο βήμα και εσύ δεν βλέπω ότι είσαι διατεθειμένος να το κάνεις.

- Μη ξεχνάς ότι είμαι υπεύθυνος να φροντίσω και μια οικογένεια... τη δική μας οικογένεια.

- Ε, τότε χρυσέ μου τις επαναστάσεις θα τις έκαναν μόνο οι ελεύθεροι και μετά οι παντρεμένοι θα απολάμβαναν τους καρπούς της νίκης ή το βάσανο της ήττας. Είναι δίκαιο αυτό; δεν νομίζω. Κοίτα σε αγαπάω, αλλά όσα λες είναι υπεκφυγές. Αν θέλεις να αφήσεις το αποτύπωμά σου σε αυτή τη ζωή, πρέπει να αλλάξεις τρόπο σκέψης. Να αγωνιστείς και να παλέψεις, μάχες μέσα από κρύπτες δεν γίνονται. Και αυτά στα λέω γιατί σε αγαπάω και θέλω πολύ να σε θαυμάσω σαν έναν άνθρωπο ο οποίος μάχεται μέσα από το μετερίζι του, αυτό του πνευματικού ανθρώπου. Το υπόβαθρο το έχεις, το καριοφίλι σου δεν έχεις βρει ακόμα.

Αλλά πες μου σε παρακαλώ, έχεις τουλάχιστον εντοπίσει τις αδικίες τις οποίες έχει το σώμα σας; Από εκεί πρέπει να ξεκινήσεις.

- Να πάρει ο διάολος, με φτιάχνεις απόψε. Θα ξεκίναγα με τις βρωμιές του συστήματος από μέσα. Θα ξεσκεπάζα τα σκεπασμένα τώρα μάτια της Θέμιδας για να δει κάποιες βρωμιές από τους ανθρώπους μας.

- Πάταγο θα έκανες στις εφημερίδες.

- Και σίγουρα θα κτύπαγα κάποιους οι οποίοι έγιναν πλούσιοι από μερικές υποθέσεις, όταν κλήθηκαν να αποδώσουν δικαιοσύνη.

- Αυτοί θα έκαναν καλή καριέρα σαν μαυραγορίτες.

- Θα είχα ξηλώσει όλους όσους ασχολούνται με το κύκλωμα «σωφρονισμός». Κάθε μέρα βλέπω προκλητικές σκηνές ντροπής, από κατάδικους οι οποίοι έχουν στήσει παρακράτος μέσα σε φυλακές.

- Εγώ ξέρω ότι μέσα στις φυλακές τελικά μπαίνουν μόνο όσοι δεν έχουν τις κατάλληλες γνωριμίες.

- Θα είχα φυλακίσει όλους αυτούς οι οποίοι καθυστερούν τις δίκες, με αποτέλεσμα να υπάρχουν υπόδικοι των οποίων η δίκη γίνεται όταν έχουν περάσει ακόμα και δέκα χρόνια.

- Είναι τόσο δύσκολο να τους ξεσκεπάσετε αυτούς;

- Ναι, και ξέρεις γιατί; εμείς οι υπόλοιποι οι οποίοι δεν έχουμε το κούτελο μας βρώμικο, τηρώντας τον κώδικα κυρίων τον οποίον έχουμε ασπαστεί, δεν επιτρέπεται να ρωτάμε, και να ψάχνουμε κάποιον συνάδελφό μας. Θεωρούνται όλοι υπεράνω υποψίας. Δεν επιτρέπεται να είμαστε υποψιασμένοι.

- Εμ, αυτό θα σας φάει, το κυριλίκι το οποίο έχετε ανάμεσά σας. Αλλά εν πάση περιπτώσει, όσο δύσκολο και αν είναι το εγχείρημα, πρέπει κάποιος από σας να το ξεκινήσει, δεν γίνεται να περιμένουμε από κάποιον άλλον.

- Ξέρεις, αυτό το απόστημα θα είχε σπάσει, αν οι δικαστές ήταν ανεξάρτητοι από πολιτικές ηγεσίες.

- Γιατί δεν είσαστε; του λέει περιπαιχτικά.

- Όχι βέβαια! μη με κοροϊδεύεις. Από τη στιγμή κατά την οποία ο πρώτος τη τάξει δικαστής διορίζεται από την εκάστοτε κυβέρνηση, όχι!

Αν αυτός ο πρώτος έβγαινε πρώτος, μετά από αξιολόγηση την οποία θα κάναμε εμείς οι δικαστές, αλλά και με την υποστήριξη και άλλων επιστημόνων, θα μπορούσε το κύκλωμα μας να ήταν αξιοπίστο. Ακόμα και ψυχολόγοι θα χρειαζόταν να πουν τη γνώμη τους. Γιατί πολλοί από μας χρειάζονται ψυχίατρο. Όπως επίσης και Κοινωνιολόγοι θα μας χρειάζονταν. Πολλοί από μας δεν ξέρουν τι θα πει να δικάζεις κάποιον επειδή έκλεψε μια φρατζόλα, λόγω πείνας.

Ναι, εντάξει, ο νόμος λέει ότι πρέπει να τον καταδικάσω. Θα μπορούσε όμως ο νόμος να με αφήνει να παραπέμψω την υπόθεση σε ένα σώμα ενόρκων και να πάρουν αυτοί -σαν κοινωνική ομάδα, οι οποίοι είναι εξ' ορισμού πιο ευαίσθητοι από μας- μια απόφαση η οποία άπτεται της αξιοπρέπειας ενός ανθρώπου ο οποίος ξεφτιλίζεται για μια φρατζόλα.

Η δικαιοσύνη και η απόδοσή της δεν είναι μόνο νομικό θέμα, είναι κυρίως κοινωνική υπόθεση. Οι περισσότεροι εγκληματίες δεν γίνονται γιατί τους αρέσει να μπουν φυλακή, γίνονται από τις συνθήκες τις οποίες κάποιος άλλος τους έχει επιβάλλει να ακολουθήσουν. Και οι ένορκοι θα μπορούσαν να αποδώσουν περισσότερη δικαιοσύνη με κοινωνικά κριτήρια και όχι νομικίστικα.

- Έπρεπε να τα πεις, και νάσαι σίγουρος ότι και εγώ θα έπαιρνα μπόι σαν την παπαδιά. Αλλά και τώρα είμαι περήφανη για σένα, έστω και αν δεν τα είπες, γιατί έχω την ελπίδα ότι κάποια στιγμή ή εσύ ή κάποιος άλλος συνάδελφός σου θα το κάνει.

- Περήφανη ακόμα και που δεν τόλμησα να ανοίξω το στόμα μου, εννοείς;

- Να ξέρεις ότι όταν θα είσαι έτοιμος να τα πεις, εγώ θα είμαι εκεί, δίπλα σου. Θα σου έλεγα να κάτσεις να τα γράψεις αναλυτικά όλα αυτά τα οποία μου είπες, και μετά πάρε όποια απόφαση σου υποδείξει η συνείδησή σου.

- Ναι, αυτό μπορώ να το κάνω. Θα σε κάνω περήφανη για τον άντρα σου;

- Περήφανη είμαι και τώρα, γιατί ξέρω, ότι στο τέλος του μήνα με το ζόρι θα πληρώσουμε το φροντιστήριο του παιδιού, άρα είμαι σίγουρη ότι έχω έναν τίμιο άντρα δίπλα μου. Είναι και η τιμιότητα μια μάχη την οποία έχεις κερδίσει μέσα σε αυτό το κύκλωμα.

- Να, βλέπεις τι είπες τώρα; Αν κάνω κάτι σύμφωνα με τη συνείδησή μου, θα την πληρώσετε εσείς. Γυναίκα, δυστυχώς, δεν είναι για μένα αυτές οι μάχες, τουλάχιστον δεν είναι προς το παρόν!

Θα τα ξαναπούμε κάποια στιγμή, καλέ μου. Φτάσαμε σπίτι μας, πάμε να ξεκουραστούμε. Σήμερα για πολλούς από μας ήταν ένα δύσκολο βράδυ.